

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tat-2 ta' Marzu, 2006

Citazzjoni Numru. 2260/1995/1

Carmel Cini

VS

Jason Debono

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni pprezentata mill-attur fit-28 ta' Dicembru, 1995, li *in forza* taghha, wara li ppremetta illi:

Fl-erbgha u ghoxrin (24) ta' Ottubru tal-elf disa' mija u tlieta u disghin (1993) l-attur waqt li kien qed isuq vettura bin-numru ta' registrazzjoni ittra G-tmienja, tmienja, tlieta, seba' (G-8837) tal-marka Mini Minor, fi Triq ir-Rabat, Marsalforn, limiti Zebbug, Ghawdex, ghall-habta tas-siegħa u nofs ta' filghodu (1.30 a.m.) kien involut f'incident awtomobilistiku ma' vettura oħra bin-numru ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

registrazzjoni bl-ittra O-seba', tmienja, seba', tlieta (O-7873), tal-marka Metro, misjuqa mill-konvenut.

Dan l-incident gara unikament minhabba negligenza, imperizja, u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku *da parti* tal-konvenut li fil-mument tal-incident kien qiegħed isuq fuq il-karreggjata l-hazina tat-triq.

Konsegwenza għal dan l-incident l-attur sofra danni ingenti konsistenti sew f'danni materjali u kif ukoll telf ta' qliegh futur minhabba debilitazzjoni fizika permanenti.

Il-konvenut u l-assikurazzjoni li biha kienet koperta din il-vettura minkejja li qed jaccettaw r-responsabbilita' għal dan l-incident naqsu li joffru kumpens xieraq sabiex jagħmel tajjeb għad-danni sofferti.

Talab lill-konvenut jgħid għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Jekk hemm bzonn tiddikjara illi l-incident oggett ta' din il-kawza gara minhabba imperizja, traskuragni u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku *da parti* tal-konvenut.
2. Tillikwida d-danni kollha konsegwentement sofferti mill-attur.
3. Tikkundanna lill-konvenut sabiex ihallas lill-attur is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittri interpellatorji spediti fit-3 ta' Novembru, 1993, fit-8 ta' Lulju, 1994, fid-19 ta' Awissu, 1994, fid-29 ta' Awissu, 1994, fl-14 ta' Dicembru, 1994, fl-4 ta' Jannar, 1995 u tal-ittra ufficcjali spedita f'Marzu, 1995 u tal-ittra interpellatorja spedita f'4 ta' Mejju, 1995.

Il-konvenut imharrek għas-subizzjoni li għaliha minn issa qiegħed jigi ngunt.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-attur;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat li l-konvenut ghalkemm notifikat bl-att tac-citazzjoni baqa' ma ppresentax nota tal-eccezzjonijiet u hekk baqa' kontumaci;

Rat li kienet giet nominata l-Assistent Gudizzjarju Dr. Mariella Gonzi sabiex tigbor il-provi relattati ma' dan il-kaz;

Rat li l-imsemmija Dr. Gonzi giet, b'digriet tat-22 ta' Novembru, 2005, sostitwita bl-Assistent Gudizzjarju Dr. Claudine Galea Mercieca;

Rat l-affidavits prodotti bhala prova;

Rat il-verbali u t-traskrizzjoni tax-xhieda mismugha mill-Assistenti Gudizzjarji;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti tal-4 ta' Gunju, 1996, li *in forza* tieghu gie mahtur Mr. Charles Griscti bhala perit mediku biex jirrelata fuq id-dizabilita' permanenti allegata mill-attur;

Rat ir-rapport ipprezentat mill-imsemmi perit mediku fit-12 ta' Lulju, 1996, u minnu mahluf fl-istess jum:

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezebiti;

Semghet lid-difensur tal-attur;

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Qabel xejn, din il-Qorti thossha fid-dmir tirrimarka li ghalkemm din il-kawza ma kellhiex iddum dawn is-snin kollha, il-kawza tad-dewmien huwa rizultat tal-fatt li, ghal snin twal, l-attur talab differiment tal-kawza peress li kien hemm possibilita' li l-kawza tigi tranzatta mas-socjeta' assikuratrici tal-konvenut. Minhabba dawn id-diskussjonijiet, il-provi kienu jigu prodotti bl-iskossi, u kien biss f'Ottubru tal-2004, li d-difensur tal-attur informa l-Qorti li ma kienx gie konkluz ftehim; wara dan, il-process gie

riness quddiem l-Assistent Gudizzjarju sabiex din tkompli tigbor il-provi.

Jirrizulta li fl-24 ta' Ottubru, 1993, George Curmi, Ivan Grech, u Carmel Cini kienu f'karozza tat-tip Mini-Minor, numru tar-registrazzjoni G-8837, proprjeta' ta' u misjuqa minn George Curmi. Passigier hdejn id-*driver* kien hemm Ivan Grech, waqt li Carmel Cini kien passigier fuq wara. It-tlett hbieb kienu Ghawdex, fejn jirrisjedu, u kienu qed isuku fit-triq li mill-belt Vittorja tiehu ghall-Marsalforn. George Curmi kien qed isuk il-vettura tieghu n-naha tax-xellug tat-triq, fil-waqt li mill-faccata kienet gejjja karozza ohra numru tar-registrazzjoni O-7873 misjuqa mill-konvenut. Dan tal-ahhar ghall-ewwel kien qed isuk fuq in-naha tieghu tat-triq, izda, f'daqqa wahda, kiser ghal fuq in-naha l-ohra, u gie fil-karreggjata okkupata mill-vetturi nizlin lejn Marsalforn.

Ma jirrizultax ghaliex il-konvenut qaleb il-*lane* u mar fuq in-naha hazina tat-triq.

Jirrizulta, *pero'*, anke mill-*isketch* u d-depozizzjoni tal-Pulizija li nvestiga l-kaz, li l-habta grat kompletament fin-naha tat-triq li minnha kien ghaddej l-attur. It-tlett hbieb jidher li kienu qed isuku bi *speed* ftit qawwi, tant li meta raw il-karozza tal-konvenut gejjja fuqhom, is-sewwieq tal-Mini-Minor ghafas il-*brake*, u halla marki tul ta' 12.5 metri. Il-kawza tal-incident, *pero'*, ma kienetx il-velocita' tal-Mini-Minor, izda c-cirkustanza li l-konvenut kien qed isuk kompletament fuq in-naha hazina tat-triq. Dan huwa kaz ta' *res ipsa loquitur*.

Ighid **Terrell** fil-ktieb “**The Law of Running-Down Cases**”, pag. 3:-

“In some areas arising out of road accidents it is unnecessary for the plaintiff to prove actual negligence on the part of the defendant, as the law will infer from the nature of the accident that the driver of the defendant's vehicle has been negligent. In other words the plaintiff may prove facts which in themselves do not establish an actual breach of duty by the defendant, but from which the

law will assume that the burden of proving negligence has been discharged by the plaintiff, and the defendant will be in the position of having to meet a 'prima facie' case. If he does not, or cannot, rebut that 'prima facie case', judgement will be given against him. These facts may be either proved by the plaintiff or admitted on the pleadings. Such cases of 'res ipsa loquitur' fall into well-defined groups by reason of the courts having considered certain sets of facts which continually recur and having decided that in such circumstances the plaintiff has 'prima facie' established negligence against the defendant".

Dwar din id-dottrina **Giorgi** ("**Obbligazioni**" – Vol. V Pg. 157) ighid:-

"Vi sono fati dannosi che non si sa se siano l'effetto di umana malizia, negligenza o imperizia, o se siano l'effetto di fortuito ... o bene, in questi casi la colpa dev'essere provata direttamente. Vi sono, per contrario, altri fatti dannosi che portano l'impronta della colpa, perche' le nove volte su dieci dipendono appunto dalla umana malizia o imperizia. E quindi manifesto che in tali casi puo' bastare la prova del danno, perche' la colpa ne emerga come naturale presunzione, e debba l'autore del danno assumere la prova del fortuito, se voglia liberarsi".

Dwar l-istess dottrina **Davies** ighid hekk f'pag. 199 ta' "**The Law of Road Traffic**":-

"In an action for negligence, the burden of proof rests upon the plaintiff and therefore, if he is to succeed in his claim, he must usually establish that what the defendant has done, or failed to do, would not have been done or omitted by a reasonable man exercising ordinary prudence. In this task, a plaintiff is sometimes assisted by the operation of the maxim res ipsa loquitur. In other words, if an accident happens which would not ordinarily happen if proper care is used, then the mere occurrence of the accident is prima facie evidence of negligence, provided that defendant or his servants have sole control of the thing by which the accident is caused. In such

Kopja Informali ta' Sentenza

circumstances, the facts speak for themselves if no explanation is given by the defendant”.

F'dan is-sens hija wkoll il-gurisprudenza taghna. [Kollez. Vol. XXIV.I.893 u Kollez. Vol.XLI.II.1123].

F'dan il-kaz ukoll *“the facts speak for themselves”*: il-konvenut mar kompletament in-naha hazina tat-triq u baqa' diehel *head-on* fil-Mini-Minor misjuqa minn George Curmi. Jidher li l-konvenut kien qed isuq ukoll bi *speed* qawwi ghax meta habat mal-Mini imbutha lura ghal distanza ta' 0.85 metri. Il-kawza prossima tal-incident, *pero'*, tibqa' s-sewqan tal-konvenut li bla qies u minghajr ebda gustifikazzjoni saq *wrong-side* u baqa' diehel fil-karozza misjuqa min George Curmi (ara “Muscat vs Coppola”, deciza minn din il-Qorti fit-18 ta' Mejju, 2005).

Kwindi l-konvenut ghandu jinstab unikament responsabbli ghall-incident *in kwistjoni* li sehh fl-24 ta' Ottubru, 1993.

L-attur f'din il-kawza qed jitlob kumpens minhabba *lucrum cessans*. Il-perit mediku mahtur mill-Qorti irrelata li l-attur, li kiser sebgha, ghadu jsofri b'dizabilita' permanenti ta' 1%. Hu irrelata li l-attur rkupra mill-griehi li kellu f'ghonqu, izda ghad fadallu dizabilita' zghira li taffettwa s-sebgha l-kbir ta' jdejh il-leminija fejn ghandu nuqqas ta' moviment ta' ghoxrin grad. Il-perit mediku kkonkluda, *pero'*, li fil-prattika dan ma jaffettwahx f'xogholu sakemm ma jippruvax jaqbad xi oggett b'forza qawwija fuq subajh il-kbir. L-attur illum hu direttur tal-kumpanija.

Din il-Qorti, ghalhekk, taqbel li l-attur ghandu jigi kkunsidrat li jbati dizabilita' permanenti ta' 1%, percentagg zghir li se jwassal lil din il-Qorti ssegwi dak li ghamlet din il-Qorti fil-kawza “Debattista vs Attard”, deciza fl-24 ta' Marzu, 2000, fejn f'kaz ta' percentagg hekk zghir, gie osservat *“li ma jkunx realistiku li ssir referenza ghall-introjtu tal-attur biex jigu likwidati d-danni taht il-kap ta' lucrum cessans kif issir normalment bis-sistema tal-multiplier. Ikun izjed opportun li tigi likwidata somma arbitrio boni viri mill-istess Qorti”*.

Kopja Informali ta' Sentenza

Fic-cirkostanzi, qed tigi likwidata somma f'ammont ta' Lm400.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premissi, tiddisponi mill-kawza billi tilqa' t-talbiet tal-attur, tiddikjara lill-konvenut unikament responsabbli ghall-incident *in kwistjoni*, u tikkundanna lill-istess konvenut ihallas lill-attur is-somma ta' Lm400 (erba' mitt lira Maltin) *in linea* ta' danni, bl-imghax legali mil-lum sal-pagament effettiv.

L-ispejjez tal-kawza jithallsu kollha mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----